

Výklad (1887)

„Články vykládáme na základě názoru dětem přístupného. Článek přečteme, vyložíme na nižších stupních po odstavcích, ptejme se otázkami na obsah a opakujeme, až obsah žáci říkati dovedou. Na vyšších stupních vykládáme články přesněji (nikoliv vědecky), hledme vystihnouti hlavní věc a konečně svými slovy stručně navučíme obsah. Není radno článek, jehož obsah žáci říkati mají, mnohokrát čísti, aby nám jej odříkávali slovy knihy nazpaměť. Znají-li žáci věc, dovedou ji slovy přirodití.“

Přednes žáků (1887)

„Byl-li článek vícekrát a dobře čten, naučí se mu někteří žáci nazpaměť, a ti budte voláni, aby článek přednášeli, a tím více jiných žáků se mu posloucháním doučí. Pozoroval jsem, že žáci jsou voláni na podium, aby přednášeli, že většinou řádně se pokloní a rovně stojí. Snažme se, aby žáci veškerí přednášeli zvolna, zřetelně a hlasitě. Kde možno dialogicky mluvit, rozdělme článek mezi 2 až 3 žáky a na horním stupni dbejme barvitosti článku přednášeného.“

Tresty (1887)

„Trestů užívej se zřídka a s rozvahou, bez vášně a skutečného hněvu. Pozoroval jsem, že učitel žáka v I. třídě pro malichernost postavil hned před lavice na začátku hodiny. Neschvaluji toho a chválím postup následující:

- 1) Učitel nejprv upozorní žáka a nejmenuje ho;
- 2) učitel napíše začáteční písmeno jména jeho na roh tabule;
- 3) učitel žáka jmenuje;
- 4) učitel přikročí k tomu, by žák v řadě lavic stál;
- 5) a konečně postaví žáka před lavice.

Připomínám, že zapovězeno je užívati trestů tělesných.“

Kázeň (1888)

„Možno říci, že hrubších poklesků dopustili se jen žáci, jichž rodiče jsou na nízkém stupni vzdělání, kteří sami do školy nechodili, učitelům a škole jen nadávají.

Trestů užívejme s rozumem a hledme se opanovati, rozčílí-li nás něco ve škole. Kdyby byl měl učitel více rozvahy a byl sdostatek klidným, neřekl by jinak nadanému a hodnému žákovi: „Ty jsi a zůstaneš hlupák“. Jiný učitel řekl při počtech: „K tabuli půjde nejhlupejší“. Jak k tomu přijde nenadaný žák, že vlivem učitelovým je celé třídě ku posměchu? Byl-li dotyčný žák ku práci netečným, stal se působením učitelovým netečnějším. Nechť každý učitel, než trest uloží, uváží, dává-li trest takový, aby jím žáka napravil.“

Přírodopis (1888)

„Pozoroval jsem, že někteří učitelé i v nejvyšších třídách, vyučující přírodopisu, stále žáků se otazují, a žáci jen slůvko k otázce učitelově přidávají. Ku příkladu žáci nejstarší na mnohých školách předloženou rostlinu sami popisovati nedovedli, nýbrž čekali na krátké otáz-